

Izhaja
vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.
Dopisi naj se frankujejo in po-
šiljajo uredništvu lista „Mir“
v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.
Osebni pogovor od 10. do 11. ure
predpoldne in od 3. do 4. ure po-
poldne.
Rokopisi naj se samo po eni strani
lista napišejo, druga stran naj bo
prazna.
Rokopisi se ne vračajo. Dopisom
je treba za odgovor priložiti pošto
znamko.

MIR

Velja
za celo leto 4 krone.
Denar naj se pošilja točno
pod napisom:
**Upravništvo lista „Mir“
v Celovcu,**
Vetrinjsko obmestje št. 26.
Naročnina naj se plačuje
naprej.
Za inserate se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste vsakokrat.

Glasiilo koroških Slovencev

Leto XXIX.

Celovec, 8. vinotoka 1910.

Štev. 41.

Mohorjani, spominjajte se „Slov. Straže“!

Iz volilnega okraja po- slanca Grafenauerja.

V nedeljo, dne 2. oktobra t. l., se je vršil pri „Bošteju“ v Železni Kapli sijajen shod slovenskih volilcev za sodni okraj Železna Kapla, katerega se je udeležilo nad 400 mož. Razn domačinov, z občinskimi svetovalci in županom občine Bela na čelu, so bile častno zastopane tudi župnije: Koprivna, Št. Lipš, Reberca, Obirsko in Korte, in vsi ti številni udeleženci so z napeto pozornostjo vztrajali na zborovalnem prostoru blizu tri ure. In kako tudi ne? Saj so imeli v svoji sredini svoja ljubljena, nevstrašena voditelja koroških Slovencev, g. poslanca Grafenauerja in predsednika katol.-polit. društva, g. dr. Brejca. Po pozdravnih besedah g. dr. Brejca je nastopil g. poslanec Grafenauer, ki se je uvodoma spominjal pred tremi leti tukaj vršечеge se burnega volilnega shoda, ki pa je veliko pripomogel k temu, da imamo koroški Slovenci svojega zastopnika v državnem zboru. Nato je poročal o svojem in delovanju svojih v „Slovenskem klubu“ združenih tovarišev ter navedel vzroke, ki so prisilili slovenske in večino poslancev bratskih narodov, združenih v močni „Slovanski Jednoti“, da so nastopili pot odločne obstrukcije. Naveličali smo se samih obljub, s katerimi nas je vedno in vedno tolažila vlada, in zato smo sklenili ustaviti vladni voz, dokler nam ne izpolni danih obljub, dokler nam ne da pravic, ki nam gredo po postavi. Rekli smo: Če z lepim ne gre, pa bo moralo iti s hudim, in naše geslo za sedaj je: pravico ali smrt. Nam se razpusta državnega zbora ni treba bati, ker vemo, da stoji za nami trdno in neomajano verno slovensko ljudstvo, ki se je že zdavnaj naveličalo jerobstva nam sovažne nemške vlade. Končno je še g. poslanec razložil veliki pomen zavarovanja na starost in njega korist za kmečki stan ter zavrzel neutemeljeno trditev na-

sprotnikov kmetskega stanu, češ, da so sedanje draginje krivi le kmetje. Naj se dotični sloji obrnejo na judovske prekupce, pa bodo zadeli na pravo.

Izvajanja gospoda poslanca so se sprejela z viharnim odobravanjem, in soglasno se mu je izrekla sledeča zaupnica:

„Volilci sodnega okraja Železna Kapla, zbrani na shodu v Železni Kapli, izrekajo svojemu pozlancu in »Slovenskemu klubu«, čigar član je, neomajano zaupanje, ter ga prosijo, naj tudi zanaprej tako vztrajno in neustrašeno zastopa narodne in gospodarske koristi koroških Slovencev v državnem in deželnem zboru in da z geslom: »pravico ali smrt« gre v državni zbor ter, če treba, z obstrukcijo razbije nemško ošabnost in samopašnost.“

Za poslanca Grafenauerjem nam je podal g. dr. Brejca zares čarobno sliko o delovanju koroškega deželnega zbora, ki skuša na prav čuden, „vzvišen“ način pomagati kmečkemu stanu s tem, da mu zvišuje davke, zvišuje dolgove, zu katere mora dobro stati dežela, zvišuje plače učiteljem, da agitirajo ob volitvah za nemškonačionalno stranko, in v vedno višji meri kaže svoje sovraštvo do nas Slovencev, ki se zrcali zlasti v pred kratkim sankcioniranem „Landeskulturratu“ in v famoznem predlogu poslanca vit. Burger, naj se dovolijo ustanove v višini 2000 K tistim nemškim visokošolcem, ki si hočejo pridobiti učno sposobnost v slovenščini in obljubijo, da postanejo učitelji slovenščine.

Najlepše pa se kaže „ljubezen“ in pravico-ljubje nemškonačionalne večine do nas še vedno v našem slavnoznanem šolstvu, kojega prvi in zadnji namen je: ponemčevanje. Toda slovensko ljudstvo vedno z večjo nevoljo prenaša krivice, ki se mu gode v političnem in gospodarskem oziru, in vedno glasneje zahteva svoje pravice.

Gospod govornik pojasni nato tudi vzroke poloma nemške centralkase, s katerim so hoteli naši nasprotniki po svojih zlobnih listih, ki se, zlasti „Štajerc“, takorekoč valjajo v lažeh, zadati smrtni udarec našim krasno se razvijajočim po-

sojilnicam, ki so velika dobrota za naše ljudstvo. Hvala Bogu, da naši nasprotniki svojega satan-skega namena niso dosegli, ampak stojte pred nami kot lažniki v vsej svoji nagoti.

Našim „naprednim purgarjem“ dal je gospod govornik prijateljski nasvet, naj v svoji ošabni domišljavosti ne greše preveč na potrpežljivost slovenskih okoličanov, sicer jim bomo zagodli drugače, tako da bodo delali kisle obraze po svojih gostilnah in trgovinah. Tudi naše potrpežljivosti zna biti enkrat konec, in potem se bo videlo, da žive tržani od okolice, in ne narobe, posebno če se začnemo ravnati po geslu: Svoji k svojim!

Sprejela se je tudi soglasno resolucija, da zahtevamo samostojno ljudsko šolo za občino Belo v Železni Kapli, v kateri se bodo otroci na podlagi materinega jezika vzgojevali ter se na tej podlagi učili tudi nemškega jezika.

K sklepu je še g. govornik opozarjal na veliko važnost ljudskega štetja zlasti za nas koroške Slovence, ki se bo vršilo koncem tega leta.

Ko se je izrekla gospodu govorniku prisrčna zahvala za njegov govor, kateremu pa so navzoči sledili z velikim zanimanjem, ter za njegovo požrtvovalno in spretno delovanje v prid koroških Slovencev sploh, je bilo zaključeno to v vsakem oziru izborno zborovanje. Razšli smo se s sklepom: Po tej poti naprej — do novih uspehov in končne zmage!

Tolstovrška slatina.

Četrť ure od Guštanja na Koroškem je pod Tolstim vrhom vrelec kisle vode ali slatine. Znan je kot izborna zdravilna voda že od nekdaj in ljudje si pripovedujejo o njem razne pravljice o „božjih deklicah“ (vilah), ki so tukaj zajemale vodo in širom sveta zdravile ljudi ž njo; o neki veliki kači, ki je bila baje kraljica kač, ki je ležala zvita ob vrelcu ter je le dobrim ljudem puščala zajemati vode, a če je prišel k vrelcu hudoben človek, je kača zažvižgala, da se je čulo skoz skale in črez bregove in takoj je prilezlo

Podlistek.

Prvo slovensko romanje v Sveto deželo od 2. do 21. septembra 1910.

Veselim se tega, kar mi pravijo: „V Gospodovo hišo pojdemo.“ Ta psalm Davidov se je oglašal v srcu vsakogar, ki se je odločil in pri-glasil za prvo slovensko romanje v Palestino. Počasi so minevali meseci, dolgi so bili tedni in dnevi, dokler ni prišel slednjič dolgo zaželjeni dan odhoda.

Popoldne prvega kimovca so se zbrali skoro že vsi romarji, opremljeni s kovčki ali nahrbtniki v Ljubljani, kjer je dobil še vsak svojo romarsko številko in potno čutarico. Pri poslovljni pobožnosti v frančiškanski cerkvi se je marsikdo v skrbi vprašal: „Bom li prišel živ in zdrav v Sveto deželo in zopet nazaj?“ V skrbi za svoje, v daljne, neznane kraje potujoče, se je razsolzilo marsikatero oko.

V jutru, 2. kimovca, ko je snivala nad Ljubljano še temna noč, smo odhiteli s posebnim vlakom proti Jadranskemu morju. Ko smo iz železničnega voza zagledali morje, obšel je ro-marje, ki so prvokrat videli to veliko „lužo“ pred seboj, mrzel pot ob misli — pet dni in noči bo-demo na nestalni vodi.

Ob pristanišču nas je že pričakoval z za-stavicami ozaljšan parnik „Tirol“ in sprejel vseh 541 romarjev složno v svoje prostore. S petjem, z Bogom- in Živio-klici smo se poslovili od do-

movine in Tržačanov, stoječih na pristanišču. Naša ladja je začela rezati morsko gladko po-vršino. Prvo naše opravilo na ladji je bila sveta maša, katero je daroval prevz. knezoškof ljubljanski. Popoldne sta se blagoslovila še kip De-vice Marije in zastava s podobami sv. Cirila in Metoda. Pod varstvom Matere Božje — morske zvezde in slovanskih apostolov je plavala naša ladja po nekdanj slovanskem Jadranskem morju v Jonsko in Sredozemsko morje.

Življenje na ladji je bilo za tistega, kate-remu je prizanesla morska bolezen, prav prijetno. Kakor ena sama velika družina smo bili — vsi enega duha in srca. Zjutraj smo prisostovali sv. mašam, kojih je bilo vsak dan do 80; dopol-dne poslušali cerkven (pridigo), popoldne poučno-zabaven govor; peli nabožne pesmi, vmes smo si pa še ogledovali neizmerno morje in otoke, mimo katerih je vozila ladja. Pet dni in noči je hi-tela naša ladja vedno z isto hitrostjo naprej, šesti dan zjutraj pa se je ustavila pred Sveto deželo.

Kako težko smo vsi pričakovali dežele od Boga posebej izvoljene in oblagodarjene! Sedaj leži pred nami.

Ladja se ustavi, radi skal, štrlečih iz mor-skega obrežja, kilometer od obrežja. Takoj se začne najživahnejše gibanje na ladji in ob bregu. Od obrežja sem drsijo po morski gladini čolni, vesljani od Arabcev, da nas popeljejo na suho. Raz ladjo pa vržejo stopnice na morsko gladino. In sedaj hoče vsak doli po stopnicah, da bi prišel v prvi čoln in tako med prvimi pozdravil tla Sv. dežele. A večina romarjev se prestraši, ko

zagleda divje, zagorele obraze Arabcev, ko sliši čudno njihovo vpitje, se umakne in rajši ogle-duje kako „mečejo“ Arabci sopotnike v čolne. Kakih 20 čolnov je trebalo, da so nas vse za-peljali do suhe zemlje. Nadležnosti čolnarjev kot vsega prebivalstva Sv. dežele ne maram opisovati, da katerega ne oplaim pred udeležbo pri zopet mogočem romanju na vzhod.

Na obrežju so nas pričakovali naši rojaki, ki bivajo v Sv. deželi in nas navdušeno pozdravljali.

Hvala Bogu! vožnja po morju je za nami in mi stojimo na tleh dežele, katero je Bog izvolil svojemu Sinu za domovino. Za srečno vožnjo po morju smo se šli zahvalit dobrotljivemu v lepo frančiškansko cerkev v Jafi.

Kmalu nato smo že sedeli v čednih vozovih železnične proge Jafa-Jeruzalem in se vedno bolj in bolj bližali svojemu cilju. Okolica Jafe s svo-jimi velikimi vrtovi oranž, citron, palm in drugih zlahtnih dreves je romarje kar očarala. Tako lepih krajev se pač pri nas ne vidi. A oko se ne raduje dolgo nad to krasoto; hitro pride velik kontrast. Za lepimi vrtovi se je odprla pred nami prava puščava, in za njo golo hribovje; vse golo in suho, požgano od vročega solnca. Na Jutrovem ne dežuje poleti pol leta nič; zato je zemlja iz-sušena in rjava. Vendar pase po teh planjavah še pastir čredo enogrbnih kamel, ovc, koz in majhnih goved, ki iščejo med kamenjem suhega živeža. Žalosten pogled! Nikjer potoka, ne stu-denca. Le v velikih razdaljah sameva kako oljeno drevo, ki daje popotniku oživljajočo senco. Oh! to ni več dežela, po kateri se cedi med in mleko! To je zemlja prokletstva božjega.

vse polno kač, ki so branile vrelec, da se mu ni mogel hudoben človek niti približati. In še več drugih sličnih pravljic je znanih o vrelcu Tolstovrške slatine. Te pravljice jasno pričajo, da so ljudje že od nekdaj visoko čislali Tolstovrško slatino radi njene izborne zdravilne moči.

Vrelec daje le malo vode — na minuto le po 2 do 3 litre — a voda je ogljenčeve kisline polna alkalično-muriatrična slatina, t. j. vsebuje zelo mnogo zdravilnih rudninskih snovi in je mnogo boljše kakor pa slatine iz vrelcev, ki dajejo sicer mnogo vode, a so slabe, rudninskih snovi prazne kisle vode. — Že dalj časa se prodajajo pod naslovom „naravna slatina“ kisle vode, katerim se pa umetno — podobno kakor pri izdelovanju sodavice — prida ogljikova kislina. Kaj pomaga, če kislina voda, ko jo vliješ v korarec samo ali k vinu, močno zašumi t. j. umetnim potom primešana ogljikova kislina izpuhti, ko pa ostane potem le slaba, rudninskih snovi prazna voda. Tolstovrška slatina pa izvira neposredno iz skale in se steklenice polnijo kar iz skalnega vrelca. Vsakdo se lahko na mestu studenca prepriča, da se Tolstovrška slatina na noben umeten način ne izdeluje, temveč da je čist skalni vrelec in zasluži Tolstovrška slatina kot resnično naravna kislina voda **prednost** pred vsemi drugimi kislimi vodami, kojih mnoge so umetnim potom napravljene, ki sicer močno šumijo (mozirajo) a so le slabe, rudninskih snovi prazne vode.

Gospod profesor Mittereger je konstatiral v 1000 delih Tolstovrške slatine sledeče:

Kalijev sulfat	430 mgr
kalijev klorid	67.10 "
natrijev klorid	432. — "
natrijev karbonat	795. — "
magnezijev karbonat	98.70 "
kalcinirani karbonat	237.50 "
železni karbonat	0.37 "
glina	7.75 "
kremenčeva kislina	0.9 "

vsota stalnih sestavin	1651.72 mgr
prosta ogljikova kislina	. 1785.32 "
volumni odstotki	 90.6 ‰
temperatura vrelišča	 10 ° C

Tolstovrška slatina vsebuje torej kot glavne sestavine: **natrijum-klorid, natron, magnezijo in apno** v sestavinah z **ogljikovo kislino**.

Tolstovrška slatina je uvedena dosedaj v Dunajskem novem mestu, Celovcu, Beljaku, Zg. Koroškem in Zg. Štajerskem. Radi njene izborne zdravilne moči jo rabijo tudi po bolnišnicah in klinikah (v Beljaku in dr.). Odlikovana je bila Tolstovrška slatina na mednarodni razstavi v Inomostu 1896 in na **zdravstveni razstavi** na Dunaju 1899. Imenitni zdravniški strokovnjaki so izrekli laskava priznanja; da ima Tolstovrška slatina izborna zdravilno moč, ker vsebuje velike množine zdravilnih rudninskih snovi. Izmed mnogih priznanj navedemo le eno.

Cesarski svetnik med. dr. Franc Wikulill, ki je Tolstovrško slatino leta in leta preizkuševal, piše o njej sledeče:

Kako se vzradosti srce romarju, ko zagleda njegovo oko takoj pred seboj hribovje, na katerih enem leži sveto mesto Jeruzalem — cilj njegovega potovanja.

Pred vhom na jeruzalemski kolodvor nas je pozdravljala iz ruskega samostana naša trobarvna zastava. Kako iznenadeno! Na tujih tleh in naš pozdrav! Umevno, da je nam vsem prikipel iz src odziv v mogočnem „Živio“-klicu.

Vlak se je ustavil. Izstopili smo in se razvrstili v vrste: Spredaj zastavonoša z zastavo naših apostolov, za njo možki po štirje in štirje, za temi pevci, kip Marijin, katerega so nosili mladeniči, potem duhovniki in zadaj ženske.

Procesija se je jela pomikati gori v Jeruzalem, pevajoč prestresljivo pesem trpljenja Križanega „Daj mi Jezus, da žalujem . . .“ Na nas je pogledalo prvič mesto Jeruzalem, zidano visoko na hribu. Nepopisljiva čustva so se vzbudila v naših srcih ob prvem pogledu na sveto mesto. Najraje bi si bil zakril obraz, jokati in trkal na prsi: „Gospod nisem vreden, da grem v Tvoje mesto, ne zaslužim, da stopim na tiste kraje, katere si Ti posvetil s svojimi stopinjami, svojimi solzami, svojo krvjo.“ Ljubljani Odrašenik! Tvoje rane nas presunejo kristjane! V sožalju z Jezusom in v znamenju pokore se je bližala procesija slovenskih romarjev največjemu, najsvejšemu svetišču sveta — cerkvi groba Božjega.

V svetem strahu so padli romarji na kolena pred grobom Zveličarjevim in se smo zahvaljevali v iskrenih molitvah za veliko milost, da so dosegli svoj cilj, da se jim je uresničilo njihovo večmesečno, večletno hrepenenje.

„Učinek: Tolstovrška slatina **pospešuje prebavljanje, tek, odvajanje vode in blata in ojačuje vdihavanje in izdihavanje** ter se naj uporablja A kot namizna pijača in B kot zdravilo.

A. Kot namizna pijača.

Prijetni kislino-rezki okus, hladna svežost in čistost studenca, biserno-čista ogljikova kislina omogočajo Tolstovrško slatino kot okusno namizno pijačo. Trajajoče osvežujoče vplivanje je pa ležeče tudi na tem, da se ogljikova kislina delčasno razvija in tako zabranjuje pri daljšem shranjenju, kakor tudi pri večkratnem porabljanju ko je steklenica odprta takozvano prestanost in neprijeten okus. Posebno porabljiva je pa Tolstovrška slatina na primes vinu, ker dobi vino vsled velike vsebine natrona, ki se zveže z vinsko kislino, posebno dober in prijeten okus in tudi ne pobarva vina tako kakor druge slatine. Vsled tega se dobi komaj slatina, ki bi bila tako izvrstna namizna pijača kot je tolstovrška.

Za daljšo uporabo se Tolstovrška slatina posebno v sledečih slučajih priporoča:

1. Kjer imajo slabo pitno vodo.
2. Pri različnih epidemijah, kakor na primer pri vročinskih in kolerskih.
3. Pri mrzličnih boleznih, kjer se žeja poviša, in ker je rezki okus Tolstovrške slatine bolj razvežljiv kot dobra pitna voda.
4. Kot pijača pri opulentnih kosilih za vse, ki so navajeni na različne praške za prebavljanje, ker je učinek Tolstovrške slatine ugodnejši kot vseh teh praškov.
5. Med okrevanjem po različnih boleznih.
6. Za napravo limonade in za mešanje drugih sadnih sokov.

B. Uporaba Tolstovrške slatine kot zdravilo.

1. Učinek Tolstovrške slatine obstoji največ na tem, ker vsebuje veliko množino proste in na pol vezane ogljikove kisline, natrijevega karbonata in natrijevega klorida in v mali množini tudi kalijevega sulfata. Ta učinek se pokaže v prvi vrsti pri sluznicah v požiralniku, grlu in pljučni mreni v tem ko katarate teh sluznic zelo olajša na ta način, da odstrani neprijetno suhoto v požiralniku in da se razpuste sluze ter se omogočuje lahko izmetavanje. To pa velja posebno tudi za začasni požirni katar strastnih kadilcev, vsled česar se jim ne more Tolstovrška slatina nikdar dovolj priporočati.

2. Učinek na prebavljanje: Želodčni krči se po prosti ogljikovi kislini Tolstovrške slatine pomirijo, nepotrebne kisline v želodcu se neutralizirajo, s čemur se odpravi zgago, dispepsije, želodčni in črevesni katarji in uredi odvajanje.

3. Učinek na vodoodvajanje: Protin in kamenotvarjanje se vsled pomnoženega odvajanja vode odstrani.

4. Pa tudi mnoge akutne mrzlične (vročinske) bolezni kot: legar, davica, škrlatica, ošpice itd. se po rabi Tolstovrške slatine ozdravijo, kajti v njej se nahajajoče ogljikovo kisle alkalije vpli-

Po dokončani zahvali smo se podali vsak v svoje gostišče. Bivali smo v treh: I. skupina (100 oseb) v avstrijskem, II. in III. (200 oseb) v frančiškanskem, IV. in V. (240 oseb) v francoskem gostišču. Imenovana gostišča so nam odprla gostoljubne duri za osemdnevno bivanje v Jeruzalemu. Lepa stanovanja: s hrano, postrežbo in vsem so se romarji vseh gostišč pohvalno izrazili. Čast in hvala njihovemu vodstvu!

Drugi dan po dohodu — na praznik Rojstva Marije Device — je bila slovesna pontifikalna sv. maša pri božjem grobu. Med sv. mašo so prejeli vsi romarji sv. obhajilo.

Po dokončani sv. daritvi je pa začela že vsaka skupina z izpeljavo obširnega programa.

Ker ni namen teh vrst popisati vse kraje in znamenitosti, katere smo videli, ampak oris. I. slovenskega romanja v te kraje, zato bom v naslednjem le v kratkem imenoval svetišča, katere smo obiskali.

(Konec prihodnjč.)

Smešnice.

Napačno razumel.

Bolnik: „Kaj, štiri krone zahtevate, gospod zdravnik, za vsak obisk? Jaz sem pa ravno zato po Vas poslal, ker sem slišal, da bolnike zastonj zdravite.“

Zdravnik: „Zastonj?! Kako si morete kaj takega misliti, jaz moram tudi živeti.“

Bolnik: „Slišal sem, da ste Vi mojega rajnega prijatelja Boštjana iz sosednje vasi tri leta zdravili, pa pravijo, da je bilo vse Vaše zdravljenje — zastonj.“

vajo ugodno na sluznice pri dihanju in prebavljanju.“

Taka je sodba zdravniškega strokovnjaka, cesarskega svetnika med. dr. Fran Wikulilla o Tolstovrški slatini. Dr. Wikulill pa je, kakor že rečeno, Tolstovrško slatino leta in leta preizkuševal ter njegova sodba ni prenačljena, temveč izvira iz **večletnihkušenj in temeljitih študij**. Lahko bi navedli še veliko priznanj, ki jih je dobila Tolstovrška slatina, a vsled nam pčlo odmerjenega prostora naj zadostuje za sedaj le to. Opozarjamo pa na prospekt, ki se dobi pri oskrbništvu Tolstovrške slatine.

In ta izborna namizna in zdravilna kislina voda je prešla v slovenske roke. Narodna dolžnost Slovencev je, da podpirajo to odslej slovensko podjetje. Zahtevajte torej povsod le Tolstovrško slatino, ki je **edina slovenska kislina voda**, ki pa glede kakovosti prekaša navadne kisle vode, kojim je dostikrat umetno pridana ogljikova kislina, da močno šume (mozirajo), a so v resnici le slabe, mineralnih snovi prazne vode, med tem ko je Tolstovrška slatina resnično naravna kislina voda, ki vsebuje zelo mnogo zdravilnih, osvežujočih in okrepujočih rudninskih snovi.

Opozarjamo na inserat v današnji številki.

Koroške novice.

Učite se slovenski. Nemci in njihovi podrepaniki nemčurji tako radi poudarjajo, da morajo biti šole nemške, da se slovenski otroci naučijo nemški, češ, slovensko že itak znajo od doma, četudi samo tako podomače. Tako se v mnogih ljudskih šolah na Koroškem otroci ne naučijo niti brati niti pisati slovensko. To je zelo velika napaka! Nemci sami ovidevajo, kako se vedno bolj in bolj kaže potreba, znati slovenski in sicer ne samo tako po domače govoriti slovenski, ampak znati pismen jezik. Kdor pač dandanes hoče dobiti javno službo — nič ne pomaga — znati mora slovenski kakor nemški, če noče biti Nemcem zapostavljen. Zato so se Nemci krčevito poprijeli slovenščine. Na Štajerskem se že zdavna učijo slovenski. V Gradcu so nemške gospe sklenile prirediti tečaje za pouk slovenščine za gospe in gospodične. Deželni zbor koroški je razpisal celo štipendije po 2000 kron za tiste, ki se hočejo na visokih šolah učiti slovensko in napraviti tudi izkušnjo iz slovenščine. Tako delajo Nemci, in Slovenci v šolah tako zapomnijo slovenščino. Koroški Slovenci, spame-tujte se! Sicer se zna zgoditi, da bodo vsa boljša javna mesta zasedli Nemci, ker bodo dobro znali slovenski, Slovenci pa bodo potisnjeni nastran, ker ne bodo znali ne pisati ne brati v svojem maternem jeziku! Tako daleč je zapeljala Slovence nazadnjaška nemškutarija, to je stranka neznačajnežev in zabitih tepecev, kakor jih vzgojuje „Štajerc“, ki ga izdajajo Nemci, da v svojo korist ž njim Slovence držijo v nevednosti in temi!

Razpis učnih mest. Razpisano je na pet-razrednici v Podkloštru učno mesto za možko učno moč v provizorično nameščenje, na dvorazredni utrakvistični ljudski šoli v Št. Ilju ob Dravi drugo učno mesto za možko učno moč v provizorično ali stalno nameščenje, na trirazrednici v Rožeku učno mesto za možko učno moč v provizorično zasedanje, na trirazrednici v Globasnici učno mesto za žensko učno moč v stalno nameščenje, na dvorazrednici v Št. Petru na Vašinjah drugo učno mesto za možko učno moč v definitivno ali začasno nameščenje. Za to učno moč je določena tudi ena soba v šoli za stanovanje, vsa ta mesta so razpisana do 15. vinotoka; prosilci za Globasnico morajo znati slovensko, za Št. Ilj in Št. Peter imajo prednost prosilci, ki znajo slovenski, za Rožek in Podklošter pa se ne zahteva znanje slovenščine. To ne gre! Vedno star šimel! Vsak učitelj, ki služi med Slovenci, bi moral znati slovenski! Od te zahteve ne odjenjamo nikdar!

„Korošec“ je pisal v 17. št. iz Rikarjevsi sledeče: „Ko je naš deželni poslanec izvedel o našem požaru, je prišel sem in si je ogledal pogorišče. Ubogi pogoreli Slovenci so se mu zelo smilili. Ko je gledal po žalostnem kraju in videl uboge ljudi in uboge otročiče, so mu stale solze v obeh. Odšel je tiho, ves ganjen. Naš župan pa je dobil hitro po tem iz Celovca pismo. Bilo je od Metnitz in je naznanjeno, da pride Metnitz v kratkem zopet k nam. Tedaj pa ne pride prazen; prinesel ali pripeljal bode seboj kakih 20 tisoč kron. Pogoreli naj se zbero pod vaško lipo ali pa v občinski pisarni in Metnitz jim bo razdelil denar. Tu se ne bode gledalo na to, kakega mišljenja je ta ali oni; vsak bo enako bogato obdarovan. — Primojduha, to vam pa

rečem, gospod urednik: Metnitz, ta je mož! Metnitz pa tudi 'ma! Take vospude bom jaz voluv drugo bart. Grafenavarja ne volim. Kaj pa bo Grafenaver? Če bi tud' hotnv kaj dat, saj ne more, ko sam nōma kaj. Kuma no kozo ma, pa še ta je štucasta. Štucasta je, štucasta mora biti Grafenavarjova kōza. Saj so meli njen rep naši sosedu v Galiciji tedaj pri volitvah. Res vidu sem ga jaz sam. Ga je pa bilo tudi lahko za videt, ker je bil razstavljen na hrptu rajnega kovača. Kadar pridejo v Galicijo, recite, da ga vam pokažejo. Če ga niso djali v trugvo rajnemu kovaču, ga majo gotovo še zdaj hranjenega. Morebiti ga hranijo celo v „tajč“ občinski pisarni, da ga bojo pri volitvah spet vačili.“ — Tako „Korošec“. — Grafenauer, s katerega si „Korošec“ norce brije, je edini koroški slovenski poslanec v državnem zboru, Metnitz, kojemu „Korošec“ prepeva slavo, je pa tisti mož, ki je pustil še pred nedolгим časom Slovence zapirati, ker so zahtevali na celovškem kolodvoru vozne listke v svojem maternem jeziku! — To popolnoma zadostuje, da bralci „Mira“ spoznajo, v kateri vodi da plava „narodni“ „Korošec“.

Lažnjivost „Korošca“ razkrinkana. „Resnicoljubni „Korošec“ je ubral „Štajerčeve“ strune in je na vsak način hotel napraviti slovensko stranko na Koroškem deležno in soodgovorno pri nemškem polomu. V ta namen se je prav zlobno poslužil — laži. Izmislil si je, da so pred par leti hoteli dr. Brejc, monsignor Podgorc in dr. Krek zapeljati slovenske koroške posojilničarje, da bi pristopili k nemški klerikalni združni zvezi; da se je to le vsled odločnega nastopa „Koroščevih“ narodnjakov preprečilo itd. „Mir“ je to laž takoj pribil, kakor zasluži. G. dr. Brejc je poslal „Korošču“ popravek. Da bi se pa na lep način izmuznil in svojo lažnjivost prikril, „Korošec“ ni takoj objavil popravka, ampak je — kakor sam od sebe — najprej preklical svojo grdo laž. V naslednji številki nato je šele objavil popravek dr. Brejca in nedolžno pristavil, da je zadevo že v prejšnji številki pojasnil. Mnogo laži o slovenskih koroških voditeljih je „Korošec“ že objavil, pa še nobene ni popravil, znamenje, da ni poročal samo pomotoma, kar se sicer vsakemu listu prav lahko zgodi, ampak da je namenoma — lagal. Tudi „Miru“ je očital laž, a ko je „Mir“ dokazal svojo trditev, „Korošec“ ni popravil svoje laži, ampak je je trdovratno naprej trdil. Zdaj pa je „Korošec“ sam s svojo pisavo, seveda primoran s popravkom dr. Brejca, potrdil, da je lagal. Pečat lažnjivosti ostane torej neizbrisno na čelo utisnjen „Korošču“! Prav po liberalni maniri „Štajerca“ in lutrovske „Bauernzeitung“!

Kako se je „Štajerc“ sam ujel! Laž ima kratke noge! To izkuša „Štajerc“ od številke do številke. Toliko laže, da že od ene številke do druge pozabi, kaj da je lagal. Samo par primer: Najprej je „Štajerc“ lagal, da so „vse slovenske posojilnice“ združene v nemški „Centralkasi“. Potem je to laž hotel razširiti še na slovenske — čujte! — štajerske posojilnice in je prorokoval tudi njim polom. Koj v naslednji številki (38.) pa je moral že objaviti par popravkov; zato se ni upal več trditi, da so „vse slovenske posojilnice“ udeležene pri polomu, ampak je to laž skrajšal v sledečo: „Res je, da je cela vrsta slovenskih posojilnic udeležena pri tem polomu.“ Pozneje, ko je moral „Štajerc“ objaviti zopet par popravkov, je trdil samo še, „da so koroški klerikalci kmetskemu ljudstvu pokradli okroglo štiri milijone in je oropali“. Torej nič več Slovenci, kakor je prej trdil, ampak samo še — koroški klerikalci. Seveda je tudi ta trditev laž. Revizorji so dognali, da Nemeck Weiss ni niti vinarja ukradel niti za vinar koga oropal, ampak se je samo zašpekuliral. Govoriti se more tudi le o treh milijonih. Toda „Štajerc“ ne more zapisati nobene trditve, ne da bi se zraven pokuril! In takemu lažnivcu še — seveda samo neizobraženi, nazadnjaški nemčurji — verjamejo! Za nemčurske backe bi smel „Štajerc“ zapisati tudi kaj takega: „Včeraj je bil sodni dan in vsi Slovenci so bili v pekel obsojeni, vsi nemčurji pa bodo šli v nebesa!“ Primojdunaj! Zarukani nemčurji bi mu v našo veliko zabavo tudi to verjeli! Dober tek, „Štajerčeva“ — tele-genca!

„Štajerc“ je čisto iz sebe! „Štajerc“ se kar peni same jeze, ljudje pa se mu smeji. „Štajerc“ je o nemškem polomu na Koroškem toliko lagal, da je moral sedaj objaviti skoro cele dve strani samih popravkov. Hotel je na vsak način spraviti slovenske posojilnice v zvezo s tem polomom. Nekaj popravkov seveda bo še moral objaviti, ali pa bo šel poštenjakovič Linhart kašo pihat! Ko bi vse popravke na enkrat objavil, bi potreboval za to skoro cel list! Iz tega se vidi, da je najmanj pol „Štajerca“ v vsaki številki sama laž. „Štajerc“ same jeze kar psuje, tudi če nima za to nobenega povoda. Ker so slovenske posojilnice

začele s popravki razkrinkavati „Štajerčeve“ laži, imenuje „Štajerc“ to — „lumparijo“. Popravke imenuje „proizvode neke jezuitske duše“. Haha! Toda vsa ta jeza ti nič ne pomaga, ti lažnivi kljukec! Kamenje, ki si je hotel zalučati na slovenske posojilnice, že pada nazaj na tebe. Slovensko ljudstvo se bo tukaj prepričalo, kako nesramno laže in hujska v škodo ljudstva „Štajerc“, in prepričani smo, da bo marsikateri nemškutar spregledal tega od „Südmarke“ podpiranega hinavca in se bo z naprej sramoval take družbe. Kljukec lažnjivi, le laži! Čimbolj boš lagal, tem prej te bodo ljudje spregledali, ki te še niso!

Sistem Hohenburgerjev. Avskultant dr. Fr. Schaubach je imenovan za sodnika v Črnomlju na Kranjskem. Bil je štiri leta v Celovcu in je srčno želel ostati med svojimi ožjimi rojaki. Toda sedanji sistem ne trpi, da bi kak koroški Slovenec dobil službo na Koroškem. Vsi zaporedoma morajo na Štajersko ali Kranjsko. In vitez Burger se je v deželnem zboru še drznil trditi, da Slovenci iz Kranjske in Štajerskega zasedajo na Koroškem važna mesta! Saj še domačini ne dobijo prostora vsled nemške narodne prenapetosti.

Iz Jeruzalema. (Slovenski vitez.) Tudi slovenski Korošci imamo svojega viteza! Dne 15. septembra proti 5. uri popoldne so se tuji romarji v cerkvi Božjega groba v Jeruzalemu zelo čudili, ko so videli, kako cerkveni uslužbenci delajo v ti najsvetejši cerkvi na zemlji velike priprave kakor ob največjem prazniku. Vso cerkev so pokrili s preprogami in prižgali vse sveče in svetilnice. Vse to pa je veljalo slovenskemu možu. Ob 5. uri je namreč mil. gospod pomožni škof jeruzalemski, ker patrijarha ni bilo doma, ampak se je mudil v Rimu, z veliko slovesnostjo podelil našemu rojaku g. Juriju Šenkju, p. d. Makeku, z Jezerskega čast viteštva Božjega groba in mu je pripel na prsi viteški križec. Za botra ob slovesnosti je bil sin odlikovanca, č. gosp. Fr. Šenk, kaplan v Črni. Slovesnost je napravila na vse navzoče velik utis. Dal Bog, da bi nosil velezaslužni in res viteški naš Jurij, ki si je pridobil za Jezersko, posebno tudi za župnijsko cerkev, katero so slikali najbolj z njegovo pomočjo, dolga leta viteški križec! — Omenjamo še, da je dne 10. septembra pri sv. maši o polnoči prejel gosp. Šenk pri oltarju na jasticah v Betlehemu iz rok svojega sina sv. obhajilo. Bil je ganljiv trenotek v tihi, krasni noči!

Načelnik brdskega „Bauernbunda“ Ludo-vik Pipp v Dolah se je razodel že pred občinskimi volitvami. „Ven z učitelji in farji“ je bilo njegovo geslo. Pa glej ga vruga! Učiteljico so reklamirali v prvi volilni razred. In veliki „Bauernbunar“ Pipp, teoretični nasprotnik učiteljev, je v praksi celo glasoval za to, da ženska učiteljska moč voli v prvem razredu. No, teorija in praksa ne hodita nikoli vkup, kaj ne, „Bauernbunar“ Pipp? Pa tudi trezna pamet naših kmetov in vaš sladki „Bauernverein“ ne moreta vkup hoditi. Odnese „Bauernverein“, pokvarjenega in lažnivega novorojenčka, tja, od koder ste ga prinesli, položite ga nazaj v roke nesrečnemu očetu dr. Waldnerju in mu recite: „Geht nit, Herr Doktor, die Bauern sind zu g'scheit.“

O Zilski železnici. Naša avstrijska uprava železnic in naše direkcije so res pravične. Na naši zilski železnici je brati „Avertimento“ poleg „Zur Beachtung“, kjer se opozarja, da se ne sme pljuvati na tla. Laško nas hočejo torej opozarjati! Kmalu bomo brali na naših železnicah menda tudi kitajske napise. Res škandal, kako se na slovenskih tleh slovenščina zapostavlja!

Slovenske razglednice celovškega mesta in vžigalice „Obmejnim Slovincem“ se dobivajo v Celovcu v trafikah v kosarnski ulici št. 7 in nasproti Mohorjeve tiskarne kakor tudi v pisarni S. k. s. Z. za Koroško.

Ponesrečil se je v pondeljek, 3. t. m., v Sojnici nad Zrelcem gimnazijski profesor Koterba. V torek popoldne ga je našel neki železničar. Na glavi je imel veliko rano. Z rešilnim vozom so ga prepeljali v celovško bolnišnico. Ali se je ponesrečil na sojniškem skalovju, ali je postal žrtev kakega hudodelca, še ni dognano. Profesor Koterba leži še nezavesten. Sumljivo je dejstvo, da pri njem niso našli suknje in denarnice.

Pogačar in Wahrmut pred poroto. Minoli petek sta stala pred celovško poroto prosluli 27-letni Janez Pogačar in 36letni Janez Wahrmut. Prvi je znal krasti po župniščih, drugi pa je bil mojster, če je bilo treba vlomiti v sobo skoz strop. Pogačarja so v Celovcu meseca julija lani ujeli. Dne 27. svečana t. l. sta oba ušla iz zapora. Wahrmut je bil obsojen na sedem, Pogačar na šest let ječe, po prestani kazni pa se oddasta oba v prisilnico.

Medgorje. (Pogreb.) Dne 27. kimavca t. l. se je tukaj po klicu zvona razletela žalostna novica: Mnelnova mati Katarina Drobilnik so umrli! Bili so vselej zadosti zdravi, le desna noga jih ni zadostno nosila in so zato s palico v roki hodili. Zboleli so šele pred tremi tedni, ker jih je prijel neki prsni ali pljučni krč na pravi strani. Lepo krščansko so se pripravili po sprejemu sv. zakramentov na svojo smrtno uro. V četrtek, na Šmihelco dopoldne so bili ob obilni udeležbi pogrebcev in faranov pokopani. Tudi č. g. Václav Čech, župnik v Galiciji so rajni skazali zadnjo čast, ker so prihiteli. Naši domači gospod so govorili ganljivo nagrobno. Cerkevni pevci pod vodstvom organista — brata rajne — so se to pot posebno odlikovali; zapeli so pri hiši: Zahvalim vas prijatelji, grede: Miserere, pri sv. maši: Blagor mu, ki se spočije, in po pogrebu: Nad zvezdami; peli so zastopno, popolno in ginjeno! N. p. v. m.!

Št. Tomaž. (Velik ogenj) je nastal po noči 3. t. m., ob 1/2 1. uri pri posetniku Kuttnigu, p. d. Kramarju na Goričici. Začelo je goret na skednju. Kmalu je bilo vse v ognju tudi hišno stanovanje. Zgorelo je vse, kar ni bilo obokano, vse žito, seno, krma, tudi stroji. Živino so rešili. V začetku je bilo malo ljudi, ker je bila megla in se ogenj ni koj opazil. Od požarnih bramb je najprej prišla iz Št. Jurija pri Celovcu in potem iz Št. Tomaža. Škoda je velika. Posestnik je menda zavarovan za kakih 14.000 K.

Brdo. Pri občinskih volitvah so nemškutarji hoteli begati naše volilce tudi s polomom Kayser-Weiss. Govorili so o 7 milijonih, ki da smo jih mi Slovenci kmetom poneverili. Brezvestni lažnivi hujskači! Vaše laži imajo kratke noge, to je pokazal vaš poraz!

Brdo v Zilski dolini. (Občinske volitve. Politične sleparije nasprotnikov.) Pred tremi leti smo iztrgali brdsko občino iz rok nemškutarjev. Pa kako zdaj pridobiti občinski zastop zopet v svoje roke? To je bila skrb nemško-nacionalcev. In dr. Waldner je našel ključ. Ustanoviti je dal takozvani „Bauernbund“ za brdsko občino in to še le pred 7 meseci. Cel „gospodarski“ program „Bauernbunda“ je: „Ven z učitelji in farji iz občinskega zastopa.“ Tudi niso kazali nemškutarske barve, samo da bi naše vrle kmete preslepili in naše vrste oslabšali. Toda dr. Waldner se je jako zelo uračunal. Res jih je šlo sprva precej na lim; ali veliko jih je še pred volitvami spoznalo, da so „bauernbundlerji“ in „fortšritlarji“, zadnji pod komando učiteljev, vsi pod enim pokrovom. Komur se niso prej oči odprle, so se mu ob volitvah. Do zadnjega trenotka je slepil načelnik „Bauernvereina“ kmete, češ, kmetje moramo „vkup držati“. In glej! Pri volitvah so pokazali barvo „bauernbundlerji“, kojih program je, „ven z učitelji in farji“, so jo potegnili z učitelji in celo učitelja Martinjaka v občinski odbor volili. Pa ni nič pomagalo vse slepomišenje! V 3. in 2. volilnem razredu so združeni nasprotniki propadli, da jih je kar vrglo na zadnjo stran. Naš „Bauernverein“ se je pokazal kot politična sleparija, in tisti ki so se ga držali, mu bodo obrnili hrbet.

Korte. (Izlet z mačko.) Na god sv. Vencslava jutraj so prišli štirje pevci iz Železne Kaple. Ker se ta god na Češkem slovesno obhaja in je maševal ravno en Čeh tukaj, smo imeli peto mašo. S štirimi kaplanci smo se vzdignili še štiri in šli k Jezeru, za nami pa je capljala mlada mucka. Ni se dala odgnati, če jo je kdo lovil, se je izognila in zopet hitela za nami več ko dve uri. V gostilni (Kazin) je trudna zaspala in tam ostala. Bilo je nenavadno spremstvo. Da bi se nazaj grede ne pridružil namesto mačke kateremu nevaren „maček“, smo se podvivali čez goro domov.

Gospodarske stvari.

Naše kmetijstvo in inozemski trgi.

Gospodarske razmere inozemskih držav so velikega pomena za naše kmetijstvo, ker močno, včasih naravnost odločujoče vplivajo na cene naših domačih kmetijskih pridelkov in naše živine.

Angleška država ne pridelala skoraj nič žita in tudi ogromno večino mesa, kar ga porabi, mora dovažati iz tujine. Do leta 1875. so Angleži kupovali pšenice in pšenične moke skoraj polovico kar so jo potrebovali, v Evropi; velik del je je šlo iz naše države. Kmalu nas je pa pretekla Severna Amerika. Od leta 1899.—1902. je prodala Evropa pšenice in pšenične moke na Angleško samo dobrih 8 odstotkov. Zedinjene države Severne Amerike pa že nad 62 odstotkov. Od leta 1902. je pa mogočno nastopila na svetovnem trgu Argentinijska v Južni Ameriki. Leta 1908. je prišlo pšenice in pšenične moke iz Evrope na Angleško komaj še 8 odstotkov, iz Se-

Imate bolečine?

Revmatične, protinske, v zobeh, glavobol? Ali ste se po prepihu ali drugače prehladili? Poskusite vendar bolečine utehajoči, lekajoči in krepčajoči Fellerjev fluid z znamko „Elsa-fluid“. Ta je v resnici dober! To ni samo reklama! DvanajstERICA za poskušnjo 5 kron franko. Izdelovatelj samo lekarnar Feller v Stubici, Elsa-trg št. 67 (Hrvatsko).

verne Amerike tudi samo še 37 odstotkov, iz Argentine v Južni Ameriki, ki je leta 1902. prodala samo 9 odstotkov, pa že nad 31 odstotkov.

Na Angleškem je torej Evropa skoraj popolnoma izgubila trg za žito. Na dan stopa Argentine, katere žito pred 30. leti še ni bilo znano v Evropi, in za njo pride Avstralija z Novo Zelandijo, ki tudi čudovito po ceni prideluje žito in utegne s svojimi pridelki znatno izpremeniti cene na evropskih trgih. — Tudi z živino gre tisto pot. Govedi, prašičev in ovac se je pred 40. leti na stotisoče prodalo iz naše države in iz Nemčije na Angleško; ravno tako slanin (špeha) in suhega mesa. Volne so kupili tam, kar se je je le dobiti moglo. Zdaj pa dobivajo sveže goveje meso večinoma iz Kanade in iz Argentine, špeh, mast in prašičevo meso iz Severne Amerike, volno pa iz Indije in Avstralije.

Pot za živino na Angleško je bila prej navadno ta le: Najbližnji sosedje Nemci so jo prodajali na Angleško, naša država pa na Nemško. Odkar se pa Anglež hrani večinoma z ameriškim žitom in mesom, se tudi naših poljskih pridelkov in živine vedno manj proda na Angleško. Vrh tega so pa Nemci v zadnjih letih svoje kmetijstvo silno povzdignili. Prašičev je bilo krog leta 1870. na Nemškem sedem milijonov, leta 1907. pa že 22 milijonov; v Avstriji l. 1870. dva in pol milijona, leta 1900. pa malo manj od pet milijonov. Vsled tega večjega napredka na Nemškem se proda danes v Nemčiji manj naših prašičev kakor svoj čas. A tudi govedorejo so Nemci tako povzdignili, da imajo za svoje potrebe živine skoraj dovolj. V poljedelstvu so Nemci tudi pred nami. Gnoje mnogo bolj. Umetnih gnojil kupijo Nemci v drugih državah štirikrat več na hektar, kakor pri nas. Leta 1908. so kupili Nemci na pr. za pet in pol milijonov kron guana in za 140 milijonov kron čilisalpetra; naša država je kupila to leto umetnih gnojil le za 31 milijonov kron. Poleg tega ima Nemčija več lastnih tovarn za umetna gnojila, kakor mi. Kalija se je za kvadratni kilometer obdelane zemlje na Nemškem porabilo leta 1900. 778 kilogramov, v Avstriji pa samo 66 kilogramov. Kjer se bolje gnoji, se tudi več pridelja. Leta 1907. se je po uradnih podatkih pridelalo na enem hektaru meterskih centov:

pšenice	v Avstriji	12'1	na Nemškem	19'9
rži	"	"	"	16'1
ječmena	"	"	"	20'6
ovsa	"	"	"	20'9
krompirja	"	116'5	"	138'1

Tako ni bilo vedno. Glavni vzrok je večji napredek v kmetijstvu. To se pa pozna pri trgovini z našimi poljskimi pridelki in živino. Leta 1880. je naša država prodala na Nemško še krog 830.000 meterskih centov pšenice in 230.000 meterskih centov moke, leta 1908. pa pšenice le še 10.000, moke pa 100.000 meterskih centov. Rži, ovs, koruze in krompirja ne prodamo takorekoč nič več na Nemško; samo ječmena za slad (Malz) in hmelja gre še veliko čez mejo. Ostali ječmen pa dobivajo Nemci zadnja leta večinoma iz Ruskega, leta 1908. skoraj 16 milijonov meterskih centov.

Od leta 1903. gre prodaja goveje živine na Nemško znatno rakovo pot; od zadnje trgovinske pogodbe še mnogo bolj kakor prej. Prašičev se je leta 1880. prodalo na Nemško nad 350.000, sedaj niti 2000 ne. Preko Nemčije je naš kmetijski pridelek in naša živina šla pred leti na Angleško. Sedaj smo angleški trg popolnoma izgubili, Nemci so se pa postavili na svoje noge in razun sladnega ječmena in hmelja kupujejo le malo pri nas. Mi pa po poljevo napredujemo in vrhu tega pritiskajo na nas sosedne balkanske države, ki ne vedo kam z živino. Treba je torej res trezne, resne kmečke politike, da se vzdržimo v splošnem boju.

Društveno gibanje.

Št. Tomaž. Kat. slov. izobraževalno društvo „Edinost“ v Št. Tomažu pri Celovcu priredi v nedeljo, dne 16. oktobra 1910, popoldne po blagoslovu ob 2. uri v društvenih prostorih: a) mesečno zborovanje, b) lepo igro „Najdena hči“ s petjem! Igra se bo še ponavljala dne 23. oktobra. Vstopnina za ude 20 vinarjev, za neude 30 vinarjev. K obilni udeležbi vabi odbor.

Prevalje. Naše slov. izobraževalno društvo priredi poučno zborovanje v nedeljo, dne 9. oktobra, popoldne po blagoslovu pri Šteklju. Med drugim bo govoril č. g. kaplan iz Črne o potovanju v Sveto deželo. Č. g. kaplan je ravnokar prišel iz Jeruzalema in je tako prijazen, da hoče tudi nam kaj lepega povedati o tem. To bo tako zanimivo, da tega govora pač nihče ne bo hotel zamuditi! Kaj takega se sliši malokdaj! Za

zabavo bodo skrbeli seveda tamburaši! Torej, pridite vsi — ne bo vam žal!

Melviče. V nedeljo, dne 9. okt. t. l., se vrši v Melvičah v župnišču ob 3. uri popoldne ustanovni shod slov. kat. izobraževalnega društva. K obilni udeležbi vabi sklicatelj.

Politične vesti.

Deželni zbor koroški.

10. seja, 5. vinotoka. Posl. Pichler stavi predlog, da se naj sezida v Špitalu ob Dravi moderna bolnišnica; dr. Angerer nima drugih bolečin, nego da porabi to priložnost in zahteva, da mora dežela sprejeti v svojo oskrbo beljaško mestno bolnišnico. Pichlerjev predlog se odkaze finančnemu odseku. Posl. Gailer utemeljuje predlog, da se naj podržavi rožaški most. Misel je že stara in dobra. Toda Gailerjevo utemeljevanje je bilo zelo neumestno. Gailer je trdil: Kmetje v rožeški okolici so zadolženi, in pomagano jim bo s tujskim prometom, ki ga rožeški most ovira. Naše mnenje je ravno nasprotno. Tujski promet ne prinaša našemu kmetu toliko dobička kakor škode; jemlje mu še zadnje posle, ki jih še ima. Predlog se je odkazal stavbenemu odseku.

Dr. Angerer na nemškoračadikalnem shodu.

Nemški radikali cele države so imeli 2. t. m. shod na Dunaju, kamor se je podal tudi dr. Angerer iz Celovca. Izjavil je tam, da mu je čisto prav, da se je shod nemškoračadikalne stranke v Celovcu izjalovil, češ, da so nameravali tam nemške radikale narediti za ničle. Razburjeno je napadel dr. Steinwenderja in naučnega ministra grofa Stürgkha in je zahteval v imenu koroške strankine podružnice, da mora biti kulturni boj nemških radikalcev še radikalnejši kakor dosedaj. Klerikalci, je rekel mož, so še veliko hujše zlo kakor socialni demokratje. Naletel je pa na splošni odpor. Nam se pa zdi, da bo ravno ta radikalizem sčasoma dr. Angererja politično ubil, pa ne katoliške cerkve, kakor si on domišlja.

Delegacije

so sklicane na Dunaj na 12. t. m.

Štajerski deželni zbor zaključen.

Deželni poslanci „Slov. kmečke zveze“ na Štajerskem so v boju za gospodarsko in narodno enakopravnost Slovencev na Spod. Štajerskem sijajno zmagali. Nemško-nacionalna večina bi bila Slovence rada potisnila ob steno; slovenski poslanci razven liberalca dr. Kukovca so pa storili vsi svojo dolžnost in zopet napovedali obstrukcijo, ker so ostali nemški nacionalci nestrpni in se s Slovenci niso marali resno pogovarjati. Deželni zbor štajerski je bil vsled tega zaključen. Pokazalo se je zopet, da Nemci zoper Slovence ne bodo gospodarili. Slovenski poslanci prirejajo po celem Spod. Štajerskem shode, kjer jih volilci navdušeno pozdravljajo in se jim zahvaljujejo za vztrajnost v boju za ravnopravnost. Na sijajno obiskanem shodu v Celju minolo nedeljo je bivši kandidat liberalne stranke odobral obstrukcijo slovenskih poslancev s stališča slovenskih obrtnikov, ki iz Gradca itak nimajo ničesar pričakovati. Ena tretjina zborovalcev je pripadala narodno-napredni stranki in je odobraval obstrukcijo. Shodu je predsedoval poslanec Pišek, poročali so dr. Korošec, dr. Verstovšek in dr. Benkovič.

Književnost.

Knjige Družbe sv. Mohorja so že izšle. Letos dobijo udje sledečih šest rednih knjig: „Slovenske legende“, zbral A. Medved, ilustriral A. Koželj; — „Sveta spoved“, molitvenik, priredil msgr. Val. Podgorc; — „Zgodovina slovenskega naroda“. Spisal dr. Josip Gruden, I. zvezek. — „Drobne povesti.“ — „Slovenske Večernice.“ 64. zvezek. — „Koledar“ za l. 1911. — Na izbiro pa še zraven „Zgodbe sv. pisma“, 16. snopič in Eng. Gangl-ovo povest „Trije rodovi“.

Julijske Alpe. Izdalo in založilo „Slovensko planinsko društvo v Ljubljani“. Narisal Alojzij Knafelc. Lit. J. Blaznika nasledniki, Ljubljana. Zelo praktično izdelan zemljevid za hribolazce. Cena 50 vin., po pošti 55 vin. Dobiya se pri ljubljanskih knjigo- in papirotržnicah, pri gosp. Korenčanu in pri osrednjem odboru S. P. D.

Cerkvene vesti.

Za kn. šk. konsistorialnega svetnika je imenovan č. g. dr. Janez Quitt, profesor bogoslovja. Za kanonika v Gospo Sveto je imenovan č. gosp. Peter Serajnik, dosedaj provizor v Blačah; za provizorja v Arijahu o. Alfonz Krenmayr iz reda olivetancev; za kaplana v Št. Vidu č. g. Tomaž

Klampferer. Za profesorja fundamentalke, modroslovja in sociologije na celovski bogoslovnici je imenovan č. g. dr. Lambert Ehrlich.

Največja trgovina z oblačilnim blagom v Celovcu.

Zaradi poznejše oddaje trgovine redka prilika: Akoravno se je zadnji čas blago silno podražilo in se bo še veliko podražilo, prodajam od 10. februarja 1910 začeni blaga za več kot 250.000 kron pod tovarniško ceno. Za trgovce in krošnjarje, krojače in šivilje še poseben popust. Prosim za obilni obisk. Z odličnim spoštovanjem

Anton Renko, posestnik,

ogel Kramerjeve ulice in Novi trg v Celovcu.

Kaj je novega po svetu.

† Šimen Kuček. V Žalcu na Spod. Štajerskem je umrl 29. m. m. v starosti 72 let gosp. Šimen Kuček bivši posesnik sedanjih delniških pivovaren v Laškem trgu in Žalcu. Bil je odločen narodnjak in zelo podjeten.

Od splošne draginje nezadeta je ostala najfinjša izmed vseh žitnih kavinih vrst, namreč Franckova Perl-rženova kava z znamko „Perlro“. Ta priznana izborna vrsta se dobiva pri vseh gg. trgovcih v zavojih po 1/2, 1/4 in 1/8 klgr. po poprejšnjih cenah. — Svarilo pred ponaredbami in nujna prošnja, da naj se le originalni zavoji z imenom „Franckov Perlro“ in s tovarniško znamko „Kavni mlinček“ sprejemajo.

Stari stotaki ne bodo več dolgo v veljavi. Neka okrožnica avstro-ogrske banke naznanja, da bankovci po 100 goldinarjev z datumom 1. maja 1860 ne bodo več veljavni po 31. oktobru 1910. Doslej jih je banka in njene podružnice še vedno sprejemala in zamenjavala, s koncem tega meseca pa izgube ti bankovci vsako vrednost. Kdor ima torej kaj plesnivih stotakov, naj jih privleče na dan, sedaj je še pravi čas!

Bistro glavo! Močne živce! Zdravo spanje imamo in nobenih bolečin v glavi in v vratu nimamo več, odkar rabimo Fellerjev fluid z znamko „Elza-fluid“, ker isti prezene bolečine in odstrani oslabelost ter oživlja. DvanajstERICA franko 5 kron. Ne poznamo nobenih bolečin v želodcu več, ne krča, ne zgage, ne tiščanja v želodcu, odkar rabimo Fellerjeve odvajalne kroglice z znamko „Elza-kroglice“. 6 škatel franko 4 krone. Pristne razpošilja samo E. V. Feller v Stubici, Elza-trg št. 67 (Hrvatsko);

Nemci in Čehi. V minolih dneh je bil vročen občini Stražov na Češkem uradni odlok o definitivnem razpustu tamošnje nemške šole, ki je bila že tri leta zaprta, ker je imela le enega učenca, kar se je že tudi sami naši vladi zdelo premalo z ozirom na postavo, ki predpisuje vsaj 40 otrok. Na Dunaju pa se zdi naši vladi tudi 13.000 otrok premalo, to pač zato, ker so to češki otroci. Pred obličjem milostljive vlade ima namreč vrednost šole približno 100.000 Čehov kakor en Nemec. Paragraf o ravnopravnosti je le na papirju in napis o pravičnosti le na zidu cesarjeve palače na Dunaju. — Nedavno se je poročil na Dunaju bivši minister in prvak nemške kršč.-socialne stranke, dr. Gessmann, z gospico Hrubý. Za njegovo rajno soprogo Stehlik — bode mu sedaj zopet Čehinja — Hrubý — najljubša. Bivši ekscelecna Gessmann ima tako malo rad Čehe, zato pa zelo rad — Čehinje. Ta novica je gotovo bolj zanimiva, kakor da je na Dunaju kolera.

Zagrebski
Franck
kot tovarniško znamko
priporočujemo najboljši pridelek!
kot priznana za kavo!
Zl. zag. 11055, 11101

Revolucija na Portugalskem. Dunaj, dne 5. oktobra. Ravnokar so došle sem vesti iz Lisabone, da je izbruhnila ondi vojaška in meščanska revolucija. Vojaštvo, mornarica in bojne ladje streljajo že pod republikansko zastavo. Vojaštvo je po teh vesteh že bombardiralo kraljev dvorec. Po cestah in ulicah se bijejo boji. Neka vest poroča, da so republikanci kralja Emanuela vjeli, druga pa, da je pobegnil. — Madrid, 5. oktobra. „Agence Fabra“ javlja iz San Andreja, da je tja po Marconijevi brzojavki sporočila neka nemška ladja, ki je vsidrana pod Lisabono, da je izbruhnila v Lisaboni revolucija in da vojne ladje bombardirajo kraljevo palačo, na kateri se že vije republikanska zastava. — Pariz, dne 5. oktobra. Tukajšnji „Matin“ je dobil brezžično brzojavko, ki javlja, da je v Lisaboni revolucija.

Armada in mornarica sta se pridružili revolucionarjem. Bojne ladje bombardirajo kraljevo palačo. Kralj Manuel je ujet. Vse zveze s Portugalsko so pretrgane brzojavne in telefonske zveze. Po cestah v Lisaboni se vrše resni boji. Republikanci so zmagoviti. Revolucija se je pričela včeraj popoldne s tem, da so vojne ladje pričele bombardirati kraljevo palačo.

Grozno pijančevanje. Iz Petrovč pri Celju nam poročajo: Minolo nedeljo, dne 2. oktobra 1910, so v gostilni pri „Brežanu“ popivali fantje. 20-letni fant Anton Ivanč je izpil za stavo en liter žganja, nato pa še dva kozarca vina. Po drugem kozarcu ga je vrglo s stola kvišku, zatulil je divje in se zgrudil na tla. Nekaj trenutkov pozneje je nastopila smrt!

Demonstracije draginje. Na Dunaju je minolo nedeljo priredila socialdemokratska stranka velikanske demonstracije zoper draginjo živil. Krivdo draginje so govniki zopet dajali — agrarcem.

Najstarejša žena na Dunaju — umrla. Pretekli teden je umrla na Dunaju v židovskem oskrbovališču najstarejša dunajska prebivalka gospa Katarina Lustig v 112. letu. Rojena je bila 2. grudna 1798 — torej je živela kar v treh stoletjih. Tudi njeni predniki in sorodniki so dosegli visoko starost; stara mati je umrla v 113., mati njenega očeta v 110. letu. Njen brat je dosegel 91. in sestra 90. leto. Mladina! Le treznost in zmernost ti podaljša življenjsko dobo!

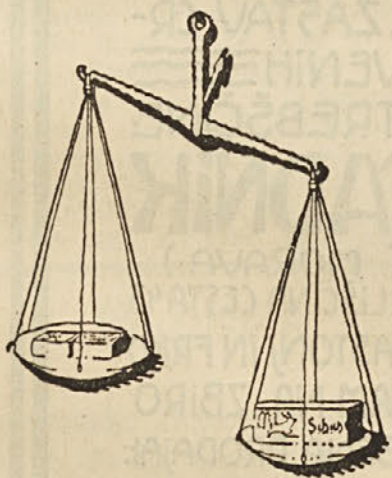
Darovi.

Za „S. D. D.“ so darovali nadalje: Č. g. A. Turnšek, Rečica, Štajersko 15; Č. g. Fr. Lom, Št. Peter na Kranjski gori 2; Č. g. Matevž Ražun, Št. Jakob v Rožu 100; Č. g. Karol Rous, Šmarjeta v Labodu 5; Č. g. Kumer in Bukovšek, Prihova, Štajersko 2; Č. g. Jurij Bezenšek, Čadram, Štajersko 3; Č. g. Pajtlar in Krenner, Št. Rupert v Slov. goricah 10; Č. g. K. Hüttner, Rožek 5; Č. g. Maks Turnšek, Marija Nazarje, Štajersko 10; Č. g. Ant. Šijanec, Sv. Jurij v Slov. goricah 4; Neimenovan iz celovške okolice 200; Č. g. Bosina, Sv. Jurij v Slov. goricah 5; Č. g. Jakob Cajnkar, Središče, Štajersko 1; Č. g. Josip Janžekovič, Sv. Lenart v Slov. goricah 2; Vesela družba 2. Hvalježno prosimo nadaljnjih darov!

Za „Slov. Stražo“: Č. g. Valentin Weiss, župnik v Žitarivasi kot ustanovnik 200 K. Peter Pirčar v Apačah 1 krono. Lepa hvala darovalcem!

Za „Slovensko Stražo“ se je v nedeljo, 2. t. m., pri „Škrjančku“, na vrtni veselici I. kor. tamburaškega društva „Biserica“ v Celovcu pri obmizju — Celovec — nabralo svoto 9 K 30 vin. Najplejše zahvala bivšim vrlim Celovčankam in Celovčanom! Živeli!

Rojaki, spominjajte se podljubeljskega „Delavskega doma“.

Na kakovost,
dobro ceno in
težo

Je treba paziti pri kupovanju in
primerljavi mila. Nobeno mila na
svetu ne doseže

Schichtovega
mila

v vseh dobrih lastnostih, v čistoti,
izdačnosti, milobi, in nizki ceni.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

obrestuje
vloge po

4 1/2 %

kreditni zavod za kmečko ljudstvo
okolice Celovške
Pavličeva ulica štev. 7

Uradovanje se zdaj tako razširi, da bodo odslej uradne ure
v četrtek od 9. do 12. ure dop. in od 1/2 2. do 3. ure pop.
v soboto „10. „ 12. „ „
v nedeljo „10. „ 12. „ „

Odbor.

obrestuje
vloge po

4 1/2 %

Tržne cene v Celovcu

1. vinotoka 1910 po uradnem razglasu:

B l a g o	100 kg				80 litrov (biren)		
	od		do		K	v	
	K	v	K	v			
Pšenica	19	30	21	—	11	83	
Rž	—	—	—	—	—	—	
Ječmen	—	—	—	—	—	—	
Ajda	—	—	—	—	—	—	
Oves	15	14	16	50	5	55	
Proso	—	—	—	—	—	—	
Pšeno	—	—	28	57	18	—	
Turščica	—	—	—	—	—	—	
Leča	—	—	—	—	—	—	
Fizola rdeča	—	—	—	—	—	—	
Repica (krompir)	—	—	6	22	2	80	
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—	
Seno, sladko	5	50	8	—	—	—	
„ kislo	4	—	6	—	—	—	
Slama	3	80	5	—	—	—	
Zelnate glave po 100 kosov	10	—	—	—	—	—	
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—	
Mleko, 1 liter	—	24	—	28			
Smetana, 1 „	—	60	1	20			
Maslo (goveje) . . . 1 kg	3	—	3	20			
Surovo maslo (putar), 1 „	3	—	3	60			
Slanina (špeh), povoj, 1 „	2	40	2	60			
„ „ surova, 1 „	2	—	2	10			
Svinjska mast . . . 1 „	2	10	2	20			
Jajca, 1 par	—	20	—	22			
Piščeta, 1 „	2	—	2	40			
Race	4	—	—	—			
Kopuni, 1 „	—	—	—	—			
80 cm drva, trda, 1 m² .	3	—	3	40			
80 „ „ mehka, 1 „ .	2	70	3	—			
Ž i v i n a	Počrez		100 kilogramov		Prigralo	Prodalo	
			žive vage				
			zaklana				
		od	do	od	do		
v k r o n a h							
Konji	—	—	—	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—	—	—	—
Voli, pitani	450	600	—	—	—	4	4
„ za vožnjo	446	520	—	—	—	6	4
Junci	300	—	—	—	—	4	2
Krave	224	460	74	78	—	56	17
Telice	326	—	—	—	—	2	1
Svinje, pitane	—	—	—	174	—	4	4
Praseta, plemena	16	62	—	—	—	262	194
Ovce	—	—	—	—	—	—	—

Loterijske številke 1. oktobra 1910:

Gradec 61 79 70 38 90

Dunaj 11 9 75 4 35

Dobro posestvo naprodaj v Krotni vasi št. 9, pošta Vetrinj pri Celovcu. Obsega 22 oralov in ima lepo stavbinsko zemljišče za vilo. Več pove posestnik.

POPOV
najboljši ČAJ sveta.

V lepem kraju na Spodnjem Koroškem se

proda hiša

z vso opravo in gospodarskimi poslopji, njivami in travniki ter gozdom (14 parcel) za ceno 24.000 kron. — Naslov pove: Upravništvo „Mira“.

V stalno službo se sprejme

oženjen hlapec

s svojo ženo vred (če nima preveč otrok) pri nekem posestniku na Otoku, z začetkom novega leta. — Pismena ali ustmena vprašanja ali ponudbe pri župniku na Otoku, pošta Maria-Wörth.

V Narodni šoli

v Št. Jakobu v Rožu na Koroškem

imajo čč. šolske sestre

internat za dekleta.

Gojenke se učijo in vadijo v vseh ženskih ročnih delih, kakor tudi v kuhinji in perilnici.

Tudi se sprejemajo na stanovanje in hrano šolarice za ondotno trirazredno ljudsko šolo s slovenskim učnim jezikom.

Edina slovenska kislá voda

Tolstovrška slatina

je po zdravniških strokovnjakih priznana med najboljšimi planinskimi kislimi vodami, je

izborno zdravilo

za katere v grlu, pljučih, želodcu in črevesih, za želodčni krč, zaprtje, bolezni v ledvicah in mehurju ter pospešuje tek in prebavo. Tolstovrška slatina ni le izborno zdravilna, temveč je tudi osvežujoča

namizna kislá voda.

Odlikovana je bila na mednarodni razstavi v Inomestu 1896 in na higijenični razstavi na Dunaju 1899.

Naroča se pri oskrbništvu Tolstovrške slatine, pošta Guštanj (Koroško), kjer se dobe tudi ceniki in prospekti.

Del čistih dohodkov gre v narodne namene.

Slovenci! Zahtevajte povsod le Tolstovrško slatino! Vsaka slovenska gostilna naj ima le edino slovensko kisló vodo.

Pet vinarjev stane

dopisnica,

na katero zapi-

šete ime občno znane

razpošiljateljske trgovine

R. Miklauc, Ljubljana,

da Vam pošlje poštne

prosto vzorce najno-

vejšega sukne-

nega in

modnega blaga za ženske obleke.

Hranilne vloge

se obrestujejo po 5%.
Izdaja hranilnih znamk.

Avstr. hranilno, kreditno in stavbeno društvo

reg. zadr. z omej. por.
Centrala Dunaj, VI., Theobaldgasse 4.

Državna
kontrola.

Domači hranilniki

se oddajajo brezplačno.

10 zapovedi

za

kmetovalca,

velevažno v gospodarstvu, zastonj in poštnine prosto dobi vsakdo, kdor ponje piše, od lekarnarja **Trnkóczy** v Ljubljani, Kranjsko, Avstrija.

Zakupna oddaja.

Gospodarstvo v deželni deski vpisane grajščine Kollhof v bližini Velikovca (11 ha njiv, 11 ha travnikov 3'26 ha pašnikov, 2'40 ha sadnega vrta z črez 200 drevesci, večinoma žlahtno sadje, z zdravim prostornim stanovanjem in zelo lepim velikim hlevom) posebno pripravno za mlekarstvo, seo dda s **1. aprilom 1911 na novo v zakup**. Ponudbe naj se vpošljejo čim preje na pl. Mayrhoferjevo grajščinsko oskrbnitvo na Kollhofu, pošta Velikovec.

Vzgojišče za deklice

(Internat)

čč. šolskih sester v Narodni šoli

družbe sv. Cirila in Metoda

v Velikovecu

se priporoča p. n. slovenskim staršem.

V hiši je štirirazredna ljudska šola; ozira se posebno na pouk v ženskih ročnih delih.

Šolsko leto se začne dne 4. novembra t. l. Plačila 24 kron mesečno.

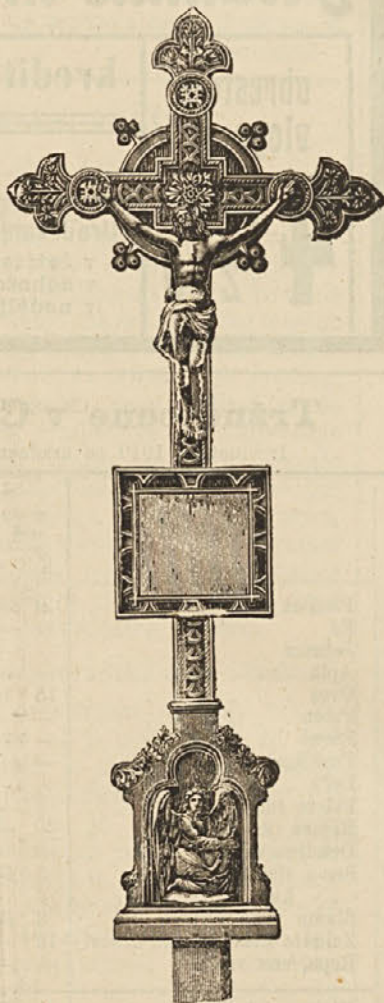
Oglasila naj se blagovolijo poslati čč. šolskim sestram v Velikovecu na Koroškem.

Spominjajte se umrlih!

Trpežno pozlačeni nagrobni križi z zlatimi napisi, kakor tudi kameni za križe in vsa druga železnina, kupuje se po nizki ceni v

trgovini z železnino **Franc Sadnikar, Celovec,**

Burggasse št. 7 (zraven Hotel Moser).

Kupujte narodni kolek!

Izborno

olajšuje bolečine, zadržuje vnetje in učinkuje antiseptično.

Že 40 let se je izkazalo mečilno vlačno mazilo, takozvano *praško domače mazilo* kot zanesljivo sredstvo za obvezo. To obvaruje rane, olajšuje vnetja in bolečine, hladi in pospešuje zaceljenje.

Razpošilja se vsak dan.

1 pušica 70 vin. Proti predplačilu K 3-16 se pošljejo štiri pušice, za K 7- pa 10 pušic poštnine prosto na vsako postajo avstro-ogrske monarhije.

Pozor na ime izdelka, izdelovalca, ceno in varstveno znamko. Pristno le po 70 vin.

Glavna zaloga

B. FRAGNER, c. in k. dvorni dobavitelj

lekarna „Pri črnem orlu“

Praga, Mala strana, vogal Nerudove ulice št. 203. Zaloge v lekarnah Avstro-Ogrske.

Nakup lesa.

Smrekov in mecesnov les, podrt ali nepodrt, najmanj od 500 festmetrov naprej, ravnotako večje partije stesane **stavnega lesa** se kupijo naravnost od posestnikov gozdov proti plači v gotovini. Oglase z naznanilom cene in količine na naslov: „Postfach 56“, Celovec. Vplivno posredovanje se želi.

Louske puške

vseh sestav, priznано delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska orožnotovarniška družba

Peter Wernig,

družba z omejeno zavezo v Borovljah, Koroško.

— Ceniki brezplačno in poštnine prosto. —

V LASTNI IZDELEK CRKVENIH PARAMENTOV, ZASTAV CRKVENIH IN DRUŠTVENIH VSE CRKVE POTREBŠČINE **FRANC STADNIK** V OLOMUCI (MORAVA) ELIŠČINA CESTA 43

UZORCI IN PRORAČUNI ZASTONJ IN FRKOGOTOVO BLAGO POŠILJAM NA ZBIRO Z OBROTNO POŠTO NOBENA PRODAJALNA, TOREJ MALA REŽIJA IN NIZKE CENE

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavnica K 5.000.000.
Rezervni fond K 450.000.

Denarne vloge obrestujemo po **4 1/2 %** od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta šte. 27.

Zamenjuje in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

— Eskompt in inkasso menic. — Borzna naročila. —

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spljetu, Trstu in Sarajevu.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobitek 300.000 frankov. Na mesečno vplač po K 8- za kom. **Tiske srečke s 4% obrestmi.** Dve žrebanji na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10- za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.